

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,
faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, <http://www.sam.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2019-01-30 Nr. (1.1.4)10-666

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2005 M. GEGUŽĖS 30 D. NUTARIMO NR. 591 „DĖL NARKOTINIŲ IR PSICHOTROPINIŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO, JO PADARINIŲ, NARKOTINIŲ IR PSICHOTROPINIŲ MEDŽIAGŲ IR JŲ PIRMTAKŲ (PREKURSORIŲ) BEI Į OFICIALŲ SĄRAŠĄ NEĮTRAUKTŲ MEDŽIAGŲ APYVARTOS STEBĖSENOS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija pakartotinai teikia Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento (toliau – Departamentas) parengtą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. gegužės 30 d. nutarimo Nr. 591 „Dėl Narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, jo padarinių, narkotinių ir psichotropinių medžiagų ir jų pirmtakų (prekursorių) bei į oficialų sąrašą neįtrauktų medžiagų apyvartos stebėsenos tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), patikslintą pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2018 m. gruodžio 7 d. išvadoje Nr. NV-3309 pateiktas pastabas.

Nutarimo projekto tikslas – kartu su narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, jo padarinių, veiklos su narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis, jų pirmtakais (prekursoriais) ir į oficialų sąrašą neįtrauktomis medžiagomis stebėseną nustatyti naujų psichoaktyviųjų medžiagų stebėsenos tvarką, pagal kurią nurodytos įstaigos teiktų reikiamus duomenis Departamentui, taip pat patikslinti ir nustatyti nuostatas dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakų (prekursorių) apyvartos stebėsenos.

Nutarimo projektu pirmiausia siekiama užtikrinti tinkamą 2017 m. lapkričio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) Nr. 2017/2101, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1920/2006, kiek tai susiję su keitimusi informacija apie naujas psichoaktyvias medžiagas, ankstyvojo perspėjimo apie jas sistema ir jų keliamos rizikos vertinimo procedūra, (OL 2017 L 305, p. 1) (toliau – Reglamentas Nr. 2017/2101) 1 straipsniu įterpiamo 5a straipsnio nuostatų įgyvendinimą. Minėtame straipsnyje nustatoma, kad *kiekviena valstybė narė turi užtikrinti*, kad jos Europos narkotikų ir narkomanijos informacinio tinklo nacionalinis centras ir jos nacionalinis Europolo padalinys laiku ir nepagrįstai nedelsdami pateiktų Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centrui (toliau – ENNSC) ir Europolui turimą informaciją apie naujas psichoaktyvias medžiagas, susijusią su medžiagų nustatymu ir identifikavimu, vartojimu ir vartojimo būdais, gamyba, išgavimu, platinimu ir platinimo būdais, neteisėta prekyba, naudojimu komerciniais, mediciniais ir moksliniais tikslais ir galima bei nustatyta tų medžiagų keliamą riziką.

Naujos psichoaktyviosios medžiagos visų pirma dėl jų didelio skaičiaus (nuo stebėsenos pradžios 2008 m. nustatyta daugiau kaip 680 naujų psichoaktyviųjų medžiagų), įvairovės ir jų atsiradimo ir keitimosi greičio kelia didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai ir visuomenės

saugumui. Siekiant parengti šių medžiagų keliamų grėsmių pašalinimo veiksmus, t. y. priimti atitinkamus sprendimus taikyti kontrolės priemonės ne tik nacionaliniu bet ir Europos Sąjungos lygmeniu, itin svarbu stiprinti jų stebėseną tobulinant Ankstyvojo perspėjimo sistemą (angl. *Early warning system, EWS*), kuri sudaro pagrindą vertinti su naujomis psichoaktyviosiomis medžiagomis susijusią riziką visuomenės sveikatai ir socialinę riziką. Departamentas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 70¹ straipsnio 2 dalies 5 ir 8 punktais bei Departamento nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. vasario 23 d. nutarimu Nr. 244 „Dėl Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento nuostatų patvirtinimo“, 10.23 papunkčiu, atlieka Europos narkotikų ir narkomanijos informacinio tinklo nacionalinio centro funkcijas ir dalyvauja Ankstyvojo perspėjimo sistemos veikloje bei organizuoja ir vykdo naujų psichoaktyviųjų medžiagų stebėseną pagal Europos Sąjungos teisės aktų nustatytus reikalavimus. Šiuo metu keitimasis informacija apie Lietuvoje nustatytas naujas psichoaktyvias medžiagas yra reglamentuotas Departamento direktoriaus 2011 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. T1-53 „Dėl Keitimosi informacija apie naujas psichoaktyvias medžiagas tvarkos aprašo patvirtinimo“. Šiuo įsakymu patvirtintame sąraše nurodytos įstaigos nėra susijusios su Departamentu pavaldumo prasme, todėl siekiant Lietuvoje įtvirtinti kompetentingų įstaigų tinklą, kuris įpareigotų įstaigas ir užtikrintų apsikeitimą stebėsenos informacija tiek šalies viduje, tiek su ENNSC, bei siekiant efektyvaus, greito ir sklandaus apsikeitimo informacija proceso, ką nuolat pabrėžia ENNSC, tikslinga Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu nustatyti pareigą atitinkamoms įstaigoms teikti Departamentui informaciją apie nustatytas naujas psichoaktyvias medžiagas Nutarimo projekte nustatytais terminais.

Nutarimo projektu taip pat siūloma įtvirtinti papildomus teiktinus stebėsenos duomenis, kuriuos raginamos ir įpareigojamos rinkti ir teikti valstybės narės per Europos narkotikų ir narkomanijos informacinio tinklo nacionalinius centrus:

- Siūloma patikslinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos teikiamą informaciją pagal Narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, jo padarinių, narkotinių ir psichotropinių medžiagų ir jų pirmtakų (prekursorių) bei į oficialų sąrašą neįtrauktų medžiagų apyvartos stebėsenos tvarkos aprašo (toliau – Stebėsenos aprašas) 5.2.3 papunktį ir nutarimu įtvirtinti, kad teikiant informaciją apie asmenų, kurie pirmą kartą gyvenime ir (ar) pakartotinai kreipiasi į asmens sveikatos priežiūros įstaigas dėl psichikos ir elgesio sutrikimų, sukeltų narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, skaičių, jiems suteiktas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, jų sergamumą bei ligotumą, kartu pateikti jų socialinę ir demografinę informaciją, t. y. informaciją apie lytį, amžių, užimtumą, išsilavinimą, gyvenamąją vietą ir pan. Teikiama tik depersonalizuota informacija, kuri reikalinga ir renkama pagal ENNSC patvirtintas duomenų rinkimo metodologines rekomendacijas (duomenų rinkimo organizavimo reikalavimus) epidemiologiniam indikatoriui „Gydymo paslaugų dėl priklausomybės nuo narkotinių ir psichotropinių medžiagų poreikio nustatymas“ (angl. *Treatment demand indicator standard protocol 3.0*). Šio indikatoriaus tikslas yra surinkti visose Europos Sąjungos valstybėse narėse patikimą ir palyginamą informaciją apie asmenis, kurie kreipiasi į sveikatos priežiūros įstaigas dėl psichikos ir elgesio sutrikimų, sukeltų narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo. Faktinė, objektyvi, patikima ir palyginama informacija apie narkotikus, narkomaniją ir jų padarinius, narkotikų ir narkomanijos problemos pobūdžio ir masto suvokimas yra esminė sąlyga veiksmingai narkotikų kontrolės ir vartojimo prevencijos politikai formuoti.

- Siūloma patikslinti Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos teikiamą informaciją pagal Stebėsenos aprašo 5.7.2 papunktį apie laisvės atėmimo vietų įstaigose teikiamas gydymo paslaugas asmenims, kuriems diagnozuotas psichikos ir elgesio sutrikimas dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo. Atsižvelgiant į tai, kad Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2018 m. balandžio 25 d. įsakymu Nr. V-194 buvo patvirtintas Opioidinės priklausomybės pakaitinio gydymo testinumo

užtikrinimo laisvės atėmimo vietose tvarkos aprašas ir pradėtas taikyti pakaitinis gydymas opioidiniais vaistinėmis preparatais laisvės atėmimo vietų įstaigose bei Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. vasario 15 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 3 d. įsakymo Nr. V-384 „Dėl Žmogaus imunodeficito viruso ligos diagnostikos ir gydymo, kompensuojamo iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų, tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ buvo pakeistas ŽIV gydymo algoritmas, pagal kurį antiretrovirusinė terapija privalo būti taikoma visiems ŽIV infekuotiems asmenims, tikslinga vykdyti naujai pradėtų teikti gydymo paslaugų stebėseną laisvės atėmimo vietų įstaigose ir vertinti pokyčius, susijusius su narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo padariniais, o apibendrintą informaciją, tendencijas ir pokyčius teikti ENNSC.

Nutarimo projektu taip pat siūloma papildyti Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (Stebėsenos aprašo 5.8 papunktis) ir Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (Stebėsenos aprašo 5.9.3 papunktis) teikiamą informaciją stebėsenos duomenimis (informacija apie narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakų (prekursorių) ir į oficialų sąrašą neįrašytų medžiagų sulaikymų atvejus bei atvejus, kai buvo sustabdytas narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakų (prekursorių) ir į oficialų sąrašą neįtrauktų medžiagų išleidimas į apyvartą), kuriuos Europos Komisijai kas ketvirtį įpareigotos teikti valstybės narės pagal 2015 m. balandžio 24 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 2015/1011, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 273/2004 dėl narkotinių medžiagų pirmtakų (prekursorių) ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 111/2005, nustatantis prekybos narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais) tarp Bendrijos ir trečiųjų šalių stebėsenos taisyklės, ir panaikinamas Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1277/2005 (OL 2015 L 162, p. 12), 13 straipsnį.

Atkreiptinas dėmesys, kad Nutarimo projekte numatoma, kokios rūšies informaciją teiks nurodytos įstaigos, o specifinė detali informacija (pvz., lytis, amžius, užimtumas, išsilavinimas, gyvenamoji vietovė, naujų psichoaktyviųjų medžiagų kiekiai, pavadinimai ir pan.) bus įvardyta duomenų pateikimo formose, kurias, kaip nurodyta aprašo 8 punkte, suderinus su duomenis teikiančiomis valstybės įstaigomis, tvirtina Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento direktorius. Reikėtų pažymėti, kad skiriasi įstaigų teikiamų duomenų apimtis, todėl kai kur yra nurodoma konkreti informacija (pvz., asmenų skaičius).

Nutarimo projektas taip pat papildomas 3 punktu, kuriame numatoma, kokiuose teisės aktuose apibrėžtos sąvokos yra vartojamos apraše.

Kadangi Nutarimo projektu įgyvendinamos Reglamento Nr. 2017/2101 nuostatos, kartu pateikiama Nutarimo projekto atitikties lentelė.

Nutarimo projektas neprieštarauja Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, ir Europos Sąjungos teisės aktams.

Nutarimo projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Priėmus Nutarimo projektą nereikės priimti naujų teisės aktų, tik reikės pakeisti Departamento direktoriaus 2011 m. balandžio 20 d. įsakymą Nr. T1-53 „Dėl Keitimosi informacija apie naujas psichoaktyvias medžiagas tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Nutarimo projekte nėra apibrėžiamos sąvokos. Teikiamas Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Nutarimo projektas buvo derintas su visuomene ir suinteresuotomis valstybės institucijomis bei įstaigomis paskelbus jį Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemėje. Iš visuomenės pastabų ar pasiūlymų nebuvo pateikta. Kalėjų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos teismo ekspertizės centras, Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centras Nutarimo projektui pastabų ir pasiūlymų neturėjo. Su Valstybine vartotojų teisių apsaugos tarnyba jų pastaba buvo suderinta darbine tvarka. Į dalį Europos teisės departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pastabų atsižvelgta, o dėl kitų sutarta darbine tvarka. Į Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pastabą dėl socialinės demografinės informacijos turinio konkretizavimo pateikiama derinimo pažyma, į kitas pastabas atsižvelgta arba jos suderintos darbine tvarka. Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės Teisės grupės pastabas nutarimo projektas buvo be pastabų suderintas su Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba, Valstybine teismo medicinos tarnyba, taip pat papildomai su Aplinkos apsaugos agentūra, į kurios pateiktą pastabą atsižvelgta. Į Lietuvos Respublikos Vyriausybės Teisės grupės pastabas atsižvelgta, išskyrus 3 pastabą, į kurią atsižvelgta iš dalies ir paaiškinimas pateiktas derinimo pažymoje.

Nutarimo projektą parengė Departamento (direktorė Inga Juozapavičienė, tel. 870668060, el. p. inga.juozapaviciene@ntakd.lt) Stebėsenos ir analizės skyriaus l. e. p. vedėja Lina Jurgelaitienė, tel. 870663195, el. p. lina.jurgelaitiene@ntakd.lt, ir patarėja Jurgita Žilinskaitė, tel. 870668097, jurgita.zilinskaite@ntakd.lt, Narkotinių ir psichotropinių medžiagų prekursorių kontrolės ir rizikos vertinimo skyriaus vyr. specialistė Rasa Povilanskienė, tel. 870668065, el. p. rasa.povilanskiene@ntakd.lt, ir vyr. specialistė Asta Janulytė, tel. 870663190, el. p. asta.janulyte@ntakd.lt.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 5 lapai.
2. Atitikties lentelė, 2 lapai.
3. Derinimo pažyma, 3 lapai.
4. Institucijų išvados, 19 lapų.

Sveikatos apsaugos ministras

Aurelijus Veryga

